

AZ 1956-OS FORRADALOM NAPJAI

Valamivel több mint kétmillió Ft, pontosabban 2.064.000 Ft, az az összeg, amelyet 1945-től 1956-ig a falu állami beruházásokban kapott. Ez még a pénz akkori stabil értékét tekintve is nevetségesen csekély összeg! Ha a lakosok számával elosztjuk, ez azt jelenti, hogy 11 év alatt lakosonként 344 Ft beruházás valósult meg Ibrányban!

1956. január 20-án készült az a kimutatás, mely a felszabadulás óta a községben megépített létesítményeket összesíti. Elsősorban azok számára idézzük szó szerint, akik még ma is úgy gondolják, hogy bár az emberek szegények voltak, az ellátás akadozott, de az ország épült. Hát az bizonyos, hogy Ibrányra ez nem jellemző! Sőt a település történetében kutatva még a háborús időkben sem találkozunk ilyen negatív periódussal.

— 2 db híd helyreállítása a Belfő csatornán	115.000 Ft
— 2 db mélyfúrású kút 1947-ben	72.000 Ft
— Óvodai napköziotthon létesítésére	70.000 Ft
— 3,5 km út felújítása	700.000 Ft
— 810 m betonjárda	32.000 Ft
— 500 db vezetékes rádió	310.000 Ft
— 20 férőhelyes idénybölcsőde	25.000 Ft
— 4 db kút felújítása	101.000 Ft
— Sertésvásártér építése	9.000 Ft
— Alkotmány Tsz. villamosítása	300.000 Ft
— Közvilágítás bővítése 20 lámpával	3.000 Ft
— Piactér körülkerítése	5.000 Ft
— II. sz. Óvodaépület vásárlása	55.000 Ft
— Fekete-halom tanyán a kút felújítása	17.000 Ft

Az úgynevezett szocializmus, a Rákosi-diktatúra tehát sem a falu, sem a lakosság számára nem hozott érzékelhető fejlődést. Éppen ezért furcsa a történész számára az, hogy miért nem tör ki elemi erejű tiltakozás a községben akkor, amikor lehetőség kínálkozik ennek az állapotnak a megváltoztatására. Igaz ugyan, hogy mintegy 15-20 ibrányi ember október 26-án este a lakásán megveri a tanácselnököt Erdei Mihályt, de ennek az inzultusnak nem politikai, hanem egyéni sérelem volt az indítéka.

Október 27-én a község főterén megválasztották a helyi Munkástanácsot. A tanács 10 tagú volt és közös megállapodással elnök nélkül, kollektív vezetéssel működött. Még aznap felhívással fordult a község lakosságához, melyben nyugalomra, a mezőgazdasági munkák végzésére intett és átmenetileg felfüggesztette a tanítást. Október 29-én a Petőfi-kör megalakítását a DISZ-titkár kezdeményezte, a helyi nemzetőrség parancsnoka pedig az addigi rendőrparancsnok lett. A régi vezetők közül csupán a tanácselnök nem dolgozott,

mivel jól helybenhagyták. Az elnöki funkciókat a Munkástanács látta el – kollektívan.

November elsején két részeg fiatal verekedést kezdeményezett a főutcán egy fegyveres nemzetőrrel. Fegyverét elvették és összetörték, majd bementek a tanácselnöki lakásba és ott is törtek-zúztak. Ezzel tulajdonképpen a hangos, látványos események véget is értek.

Sokkal fontosabb persze az, hogy mind a négy termelőszövetkezet feloszlott, a tagok többsége kilépett, a vagyont igazságosan elosztották egymás között. Ez mutatja azt, hogy a forradalom tömegbázisát a parasztság megnyerésével, a paraszti érdekek felvállalásával lehetett volna kialakítani. Ez azonban Ibrányban sem és más településeken sem történt meg részben a politikai rövidlátás, részben az idő szűkössége miatt. Pedig a helyi munkástanács napi kapcsolatban volt az október 31-én megalakult járási munkástanáccsal. A forradalmi célok népszerűsítésére, propagálására segítséget kérhetett és kaphatott volna ettől a szervezettől. Elnöke ugyanis ibrányi volt, az általános iskola igazgatója, Horváth János.

Decemberben településenként fel kellett mérni a forradalom alatt okozott károkat. Ibrányban nem sok jegyezni való akadt.

- A tanácselnöki lakáson megrongálták az ajtókat és az ablakokat
- A Nagytanyán lévő iskola padlásából 36 m² deszkát leszedtek
- Eltűnt a templomszegesi iskola négy külső ablakszárnya
- Betörték a Bleuer-féle kastélyban lévő iskola 16 ablaküvegét és elhordták a WC deszkáit.³²⁴

Az összes kár a felmérés szerint: 9.206 Ft.

Így aztán a rend és a nyugalom viszonylag hamar helyreállt a községben. Megalakul az MSZMP helyi szervezete, alapítói tulajdonképpen azok, akik 1945-ben az MKP vezérei voltak és a Rákosi rendszerben fontos pozíciókat töltöttek be.

Bár ahogyan láthattuk igazán forradalmi megmozdulás a munkástanács megalakításán túl nem volt a községben, a megtorlás mégsem maradhatott el. Erre utal az 1957. március 19-i VB jegyzőkönyv is. Szabó Tamás hozzászólásában javasolja, hogy vizsgálják felül a tanácstagok névsorát, nem vett-e valaki részt az ellenforradalmi eseményekben. Bejelenti azt is, hogy ki fogják vizsgálni Hegedűs József volt VB titkár ügyét is.

Kivizsgálják, néhány megjegyzése miatt ellenforradalmárnak minősítik és állásából felfüggesztik, Hegedűs Dezsőt mint a munkástanács tagját és a Petőfi-kör alakuló ülésének a szónokát büntetésből a Nagytanyára helyezik tanítani és visszavonják szakfelügyelői megbízását.

Erdei Mihály, a megvert tanácselnök maga kéri felmentését, helyette Kiss Istvánt választják meg elnöknek.